

BASHKIA
SHKODËR

SHKODRA
NË SHEKUJ

UNIVERSITETI I SHKODRËS
"LUIGJ GURAKUQI"

SHKODRA NË SHEKUJ

12-13 Dhjetor 2024

Ftesë

z./zj. _____

*Organizuar nga Universiteti i Shkodrës "Luigj Gurakuqi", Qendra e Studimeve Albanologjike,
në bashkëpunim me Bashkinë e Shkodrës.*

PROGRAM

Seminari “Shkodra në shekuj”

12-13 Dhjetor, 2024, Shkodër, Shqipëri

E ENJTE, 12 DHJETOR 2024

- 9.30-10.00 **Regjistrimi i pjesëmarrësve** (Holli i Rektoratit)
- 10:00- 11:45 Ceremonia e hapjes, fjala e mirëseardhjes dhe ligjërata nga të ftuar.
- Fjala e hapjes - Dr. Erzen Koperaj, Qendra e Studimeve Albanologjike
 - Fjala përshëndetëse - Dr. Rudin Beka, Nënkyetar i Bashkisë Shkodër ,
 - Fjala mirëseardhjes - Prof. dr. Tonin Gjuraraj, Rektori i Universitetit të Shkodrës “Luigj Gurakuqi”
- 10:30-11:45 **FOLËS KRYESORË**
- Z. Maxhid Cungu - “Shkodra në shekuj: Kujtesë dhe vizion”
 - Ardian Ndreca - Roli i universitetit në krijimin e hapësinës urbane. Paradigma dhe horizonte të reja
 - Valentina Ndou – A mund ta bëjmë Shkodrën një qytet të inovacionit të qëndrueshëm?
 - Jesus Hernandez –From History to Economy: Shkodra’s cultural renaissance
- DISKUTIME**
- 11:45-12:30 Pushim kafe/Dreka - finger food (Holli i Rektoratit)

13:00- 14:30 SEANCA PARALELE

1. Etnografi dhe kulturë në Shkodër: Rrënjët historike dhe reflektimet bashkëkohore (Biblioteka Universitare, salla “Kolë Ashta”)

Moderator:

ALMA HAFIZI, ARJETA TROSHANI

- ALMA HAFIZI, MELISA PACI (BALLATA) - Ndikimi i artit pamor italian në Shkodër. Një udhëtim kulturor
- DORINA ARAPI – HOLTA ROÇI - Veshja e gruas katolike shkodrane në periudhën osmane (shek. XVIII - XIX)
- GËZIM PUKA – Lëvizja teatrore studentore, një nxitje e mirë për bashkëpunime ndër-institucionale
- AMILA GJYREZI - Mullinjtë e ujit në Veriun e Shqipërisë
- EMILJANA BAJRAMI, BRILANDA BUSHATI, ARJETA TROSHANI - Trashëgimia kulturore nëpërmjet ahengut shkodran
- ALBA GOLEMI, GREIS GOLEMI - Imazhi i qytetit të Shkodrës
- ALKIDA BOSHNJAKU, ELIDA BOSHNJAKU - Pikturat e Kolë Idromenos, një rrëfim për traditat dhe identitetin kulturor
- KORAB KRAJA - Ndikimi i arkitekturor i Shkodrës në formësimin estetik të shtëpisë në Krajë

2. Gjuha dhe albanologjia: trashëgimi dhe perspektiva studimore (FSHSH, salla 201)

Moderatorë: EMIL LAFE, ARTAN HAXHI

- EMIL LAFE - Vepra postume e Justin Rrotës “Gjuha e shkrueme ase vërejtje gramatikore” (2006) dhe disa vlera të

- saj për studimet e sotme në fushën e gramatikës
- ARTAN HAXHI, ZAMIRA SHKRELI - Shtypshkronjat e Shkodrës dhe ndikimi i tyre në kulturën shqiptare
 - FATON KRASNIQI - Profesor Jup Kastrati, bibliografist dhe historian i Albanologjisë
 - IRDA DERVISHI - Përqsasje leksikografike midis “Fialuer i ri i Shqypes” të Shoqërisë “Bashkimi” dhe “An Historical Albanian - English Dictionary” të S. E. Mann-it
 - ABDURRAHIM MAXHUNI - Ndhimesa e Institutit Albanologjik në fushën e leksikut dialektor
 - VALBONA SINANAJ - Trajtimi i fonetikës në gramatikat shqipe të shekullit XX: Rasti i autorëve shkodranë

3. Shkodra dhe Shqipëria në fokusin e historisë: marrëdhënie, institucione dhe zhvillime (FSHSH, laborator i trashëgimisë kulturore)

Moderatorë: NERTILA LJARJA, NAIL DRAGA

- NERTILA LJARJA, GJOVALIN ÇUNI – Kontribute të arkitektit francez Augustin Briot për Shkodrën
- KURT GOSTENTSCHNIGG - Shkodra si qendra e marrëdhënieve austro-hungaro-shqiptare
- MIRUSHE HOXHA, VALBONA TOSKA - Institucioni i besës sipas Kanunit të Lekë Dukagjinit
- NAIL DRAGA - Ernesto Cozzi për luftën në mbrojtje të Shkodrës(1912-1913)
- SERETA KOPERAJ - Situata në Vilajetin e Shkodrës në prag të shpalljes së Pavarësisë
- EDUARD NDRECA - Çështja e Mirditës në Kongresin e Berlinit
- ROZELA DHIMGJINI - Zhvillime fetare dhe historike në vendin tonë në shek. XVII – XVIII.

4. Turizmi në Shkodër: Trashëgimia, inovacion dhe potenciale zhvillimi (Fakulteti Ekonomik, salla 101)

Moderatorë:

BRILANDA BUSHATI, ARDITA BORIÇI

- ARIAN GJURA, BRILANDA BUSHATI, LORNA BUSHATI
- Rritja e vlerës turistike përmes përvojave ndërvepruese të artizanatit në Shkodër
- YLBER DYLI, DRITAN RUSTJA - Potencialet dhe sfidat e zhvillimit të agroturizmit në arealin e Shkodrës
- ERVIS KRYMBI, ORNELA HASRAMA, LEONA QOKTHI
- Vlerat e trashëgimisë natyrore dhe kulturore në hapësirën e lumit Buna
- MAJLINDA LAÇAJ - Turizmi natyror dhe kulturor në Bashkinë Vau-Dejës
- RENALDO XHANEJ, FLORA GJONI, NERTILA DILAVERI
- Planifikimi dhe promovimi i itinerareve turistike në zonën Shëngjin – Velipojë
- VERJONA PEQINI, ARDITA BORIÇI - Teknologjia në shërbim të turizmit në Shkodër, Rishikim Literature.

5. Studime dhe figura në albanologji: Trashëgimia e gjuhës dhe kulturës shqiptare (FSHSH, salla 202)

Moderatorë:

RREZARTA DRAÇINI, BEGZAD BALIU

- BEGZAD BALIU - Studimet etimologjike të Profesor David Lukës
- BAHTIJAR KRYEZIU - Vepër e rëndësishme nga një areal i veçantë i shqipes (Gjovalin Shkurtaç, Fjalor leksiko-frazeologjik dhe etnolingistik i Malësisë së Madhe, Tiranë, 2021)
- RREZARTA DRAÇINI, ALKETA KRAJA - Epistular, prof.

- Jup Kastrati-At Justin Rrota O.F.M. 1951-1964, Opera OM-NIA- dritare për të njohur dy personalitete, një botë
- BERTON SULEJMANI - Punimet shkencore të akademik Kolec Topallit të botuara në revistën shkencore “Albanologjia” të Universitetit të Tetovës
 - NIRVANA BAJA - Profesor Danish Jukni, “një trashëgimi më e gjerë se krijimi”.
 - BEHAR HOXHAI - Ndre Mjeda në veprën e Mentor Qukut, gjuhëtar e filolog i përmasave evropiane

PYETJE DHE DISKUTIME (15min)

14:30 - 15:00 Pushim kafe

15:00 - 16:30

6. Horizonte Gjuhësore: studime dhe kontribute në gjuhën shqipe (FSHSH, salla, 201)

Moderatorë: MONICA GENESIN, MIMOZA PRIKU

- MONICA GENESIN - Roli i varrezës katolike të Shkodrës në peizazhin gjuhësor dhe në historinë kulturore të qytetit
- MIMOZA PRIKU, TOMOR OSMANI - Për një rrugëtim të gramatologjisë shqipe drejt Shkodrës
- EVALDA PACI - Figura e një bibliofili model në shkrime e studime tematike (W.Kamsit in memoriam)
- JULJANA KUME - Ndihmesa e Ferdinand Lekës në terminologjinë e gjuhës shqipe
- FLAMUR SHALA - Kategoria e kohës e trajtave analitike të foljeve të gjuhës shqipe sipas Kolec Topallit
- REZEARTA MURATI - Sprovë për një këndkundrim gjuhësor “Nën hijen e Rozafës”

- AIDA URUCI - Semantika e disa leksemave në krijimtarinë e Camajt
- DAVIDA MARKU - Satira Fishtjane si mjet stilistik

7. Figura emblematike të trashëgimisë shqiptare: muzikë, kulturë, sport dhe shkencë” (Biblioteka Universitare, salla “Vehbi Bala“)

Moderatorë: MIKAELA MINGA, AT VITOR DEMAJ

- HYSEN NIMANI - Palokë Kurti një trashëgimi e gjallë dhe fuqi krijuese në historinë e muzikës kombëtare shqiptare
- MIKAELA MINGA, IDA MELGUSHI: Konturet e një portreti biografik
- AT VITOR DEMAJ, KARMEN LAZRI - Muzikologu i shquar Tonin Zadeja dhe arkivi i tij pranë Bibliotekës Françeskane
- VJOLLCA OSJA - Poezia e Mjedës dhe tipologjia e interpretimeve mbi të
- BENDIS KRAJA - Binomi fotograf-patriot, në figurën e Kel Marubit
- ISMET KALLABA, ISIDA HOXHA - Prof. Dr. Hamit Boriçi, figurë emblematike e gazetarisë shqiptare.
- VILMA PROKO - Kolë Luka dhe vepra e përzgjedhur shkencore: “Shqipëria mesjetare në toponomastikë dhe onomastikë”
- LINDITA DIBRA, ZAMIRA SHABANI - Dr. Hysni Shabani – një jetë në shërbim të popullit të Shkodrës

8. Shkodra dhe rajoni : dinamika demografike, ekonomike dhe strategjitë e zhvillimit (Fakulteti Ekonomik, salla 103)

Moderatorë: SOKOL AXHEMI, ERJOLA BARBULLUSHI

- SOKOL AXHEMI - Popullsia e Shkodrës në optikën e studi-

uesve gjeografë

- NEVILA SOKOLI - Roli i Universiteteve në Strategjitë e Zhvillimit Rajonal – rasti i Universitetit të Shkodrës ndër aktorët lokalë dhe përfshirja në politikëbërje
- BRESENA KOPLIKU, NERTILA DILAVERI - Migrimi transnacional, nga strategji jetese në agjent zhvillimi perspektivë nga Shqipëria si vend origjinë
- BRIKENE DIONIZI, ERJOLA BARBULLUSHI - Zhvillimi ekonomik dhe strategjitë reformuese në shtetin e ri shqiptar, në fokus rajoni i veriut (viti 1912-1937)
- FLORA GJONI, ZAMIRA KASEMI, ADI GARUCI – Rrugët tematike, forma të turizmit të qëndrueshëm rural. Itinerari Edith Durham
- VALBONA KALAJA - Mbi disa aspekte sociale, ekonomike, kulturore dhe familjare të vendosjes e integritimit të familjeve shqiptare ulqinake në qytetin e Shkodrës qysh nga fundi i shekullit XIX

PYETJE DHE DISKUTIME (15 min)

18.00-19.00 Film dokumentar “Lucia Nadin”, Kinema “Republika”

E PREMTE, 13 DHJETOR 2024

09:00 - 11:00

Paneli tematik 1

Teatri “Migjeni”: Teatri në Shkodër: Me Ty, Për Ty

Moderator: Valbona Karakaçi

- VALBONA KARAKAÇI - ASTRIT FANI Potenciali për transformimin e teatrit “Migjeni” në Shkodër në një hapësirë zhvillimi rekreative

- JOZEF SHIROKA - Ubi eras et quo vadis Teatri jonë
- RITA GJEKA - Historiku i teatrit “Migjeni” të Shkodrës Me pjesëmarrjen dhe kontributin e çmuar të
- XHAHID BUSHATI, GËZIM PUKA, LELA ZORBA, ALMA PUKA, ARMANDO LOHJA - Teatri, arti i reflektimit kolektiv: E shkuara- e tashmja – e ardhmja e teatrit në Shkodër
- MERITA SMAJA, ORJETA KELA, MARSEL PAPLEKAJ, HELGA MUSTAFARAJ - Një lëvizje e re teatrore në Shkodër: mundësi apo sfidë? Rikonceptimi i teatrit si hapësirë zhvillimi
- SARA SMAJA, SOKOL HOXHA, ARIAN ÇULIQI - Teatri nesër
- Paneli tematik 2: Panel tematik “Trashëgimia kulturore e Shkodrës dhe zhvillimi i turizmit“

Paneli tematik 2

Kimema “Republika”: Trashëgimia kulturore e Shkodrës dhe zhvillimi i turizmit

Moderator: Blendi Bushati

- Rudi Beka, Bashkia Shkodër,
- Arjeta Troshani, Universiteti i Shkodrës „Luigj Gurakuqi“
- Jesus Hernandez , Casanova and Hernandez Architects.
- Amila Gjyrezi, Ekspert për trashgiminë kulturore, DRTK rajonale
- Bresena Kopluku, Universiteti i Shkodrës „Luigj Gurakuqi“

11:00-11:15 Pushim kafe

9:30-11.00

9. Trashëgimia gjuhësore shqiptare: leksiku, identiteti dhe vlerat kulturore (FSHSH, salla 201)

Moderatorë: ORJETA BAJA, NAIM BERISHA

- NAIM BERISHA - Vlerat e leksikut dialektor në pasurimin e shqipes
- ORJETA BAJA - Leksiku i E. Koliqit - pasqyrë e shpirtit shkodran
- SEJDI GASHI - Modaliteti i saktësisë dhe kuptimi kohor i formave të tipit Do të jem/do të kem në gjuhën shqipe
- ANISA KOSTERI - Qasje gjuhësore antropologjike ndaj ligjeve dhe zakoneve të vjetra në veriun e Shqipërisë, përmes romanit “Lule” të Atë Fabian Barcatës
- MERITA HYSA, ERZEN KOPERAJ - Identiteti gjuhësor dhe social në diskursin publik të Shkodrës në vitet ’20-’40
- ORJETA DUSHI - Fjalori autorial mbi veprat “Rrno vetëm për me tregue” dhe “Histori kurrë e shkrueme” të Atë Zef Pllumit”.
- SINDORELA DOLI (KRYEZIU), GENTIANA MUHAXHIRI, ELINDA REXHA (PRUTHI) - Qasjet etnolinguistike si vlera kulturore të një shoqërie

10. Trashëgimia historike dhe arkeologjike e Shqipërisë: tregtia, drejtësia, simbolet e identitetit (FSHSH, laborator i trashëgimisë kulturore)

Moderatorë: GJON BERISHA, NERTILA LJARJA

- GJON BERISHA - Roli i portit të Shën Shirgjit në tregtinë e Kosovës me vendet e Adriatikut (SHEK. XIII-XV)
- PAULIN PUSHIMAJ - Të dhëna arkeologjike nga Drishti
- HAJRULLAH HAJDARI - Ligji, drejtësia dhe çështja e pronave të shqiptarëve gjatë kufirit Shqipëri – Mali i Zi

- PJerin MIRDITA, XHERARDO NIKJARI - Muzeu Ateist (1973–1990): Simboli i utopisë anti-fetare në Shqipërinë Komuniste
- PAULIN ZEFI - Kështjella e Balcit (Balesium).

11. Arsimimi dhe emancipimi në Shqipëri: Roli i Shkodrës në formësimin e shoqërisë (Biblioteka Universitare, salla “Vehbi Bala”

Moderatorë:

ERANDA HALLUNI, TEUTA SHALA

- ERANDA HALLUNI BILALI, NERTILA LJARJA - Kontributi i Austro-Hungarisë në zhvillimin dhe organizimin e sistemit arsimor shqiptar
- ILIRJANA KACELI - Reformat arsimore në Perandorinë Osmane gjatë shekullit XIX: Arsimi në Vilajetin e Shkodrës
- TEUTA SHALA (PELI) - Roli, pozita, dhe të drejtat e gruas në shoqërinë mesjetare arbërore, rasti i Shkodrës dhe Drishtit
- FLORINKA GJEVORI, DORINA DAIU – Normalja e Elbasanit dhe roli i Luigj Gurakuqit në veprimtarinë e saj
- RINA MUKA (GERA), IRIDA HOTI - Mësuesit shkodranë në Kosovë – promotorë të përhapjes së gjuhës shqipe
- ZENEPE DIBRA - Rruga dhe përpjekjet për emancipimin e femrës shkodrane (deri më 1990)
- NORA DEDA - Studimi i marrëdhënieve midis testeve për koordinim dhe aftësi kërcimi” (ndaj impaktit që këto teste kanë në përmirësimin e cilësisë së lojës në mbrojtje)

12. Letërsia dhe etnokultura shqiptare: Tradita, interpretime dhe figura emblematike (FSHSH, salla 202)

Moderatorë:

ARBEN PRENDI, LEDRI KURTI

- MATTEO MANDALA – Imazhi i Shkodrës te vepra poetike e Zef Skiroit
- ARBEN PRENDI - Tradita etnokulturore e Shqipërisë së Veriut në prozat e Martin Camajt
- LEDRI KURTI - Anton Harapi si njohës në thellësi i psikologjisë dhe filozofisë së shqiptarit
- ELINDË DIBRA, ALVA DANI - Kontributi i seminarit “Shkodra në Shekuj”, (1993-2005), në fushën e studimeve letrare.
- ERMIRA ALIJA, KLODJANË MARTICANAJ - Tracki për shqiptarët dhe shqiptarët për Trackin
- ROVENA VATA- Kënga shkodrane si trashëgimi shpirtërore në tregimet e Ernest Koliqi
- FITIM VELIU - Skënder Drini dhe kënga epike e historike

PYETJE DHE DISKUTIME (15 min)

12:00 Shëtitje me varkë në liqen

BORDI SHKENCOR

Prof. dr. Tonin Gjuraj
Prof. dr. Blerta Dragusha
Prof.dr. Matteo Mandala
Prof.dr. Ardian Ndreca
Prof.dr. Valentina Ndou
Prof.dr. Monica Genesin
Prof.dr. Artan Haxhi
Prof.dr. Mimoza Priku
Prof.dr.Ledri Kurti
Prof.dr. Nertila Ljarja
Prof. dr. Fatmir Vadohej
Prof. dr. Ermira Kalaj
Prof. dr. Arjeta Troshani
Prof.as.dr. Arben Prendi
Prof.as.dr.Orjeta Baja
Prof.as.dr. Zamira Shkreli
Prof.as.dr. Bresena Kopliku
Prof.as.dr. Valbona Karakaçi
Prof.as.dr. Rrezarta Draçini
Prof.as.dr.Elindë Ramadani
Prof.as.dr. Gëzim Puka
Prof.as.dr. Medion Hyseni
Prof.as.dr. Vinçens Marku
Prof.as.dr. Simon Lufi
Prof.as.dr. Paulina Guli
Prof. as.dr. Irma Baraku
Prof. as.dr. Entela Baci
(Hoxhaj)
Prof. as. dr. Eranda Halluni
Prof. as. dr. Edlira Bushati

Prof. as. dr. Drita Brahimi
Prof. as. dr. Alma Hafizi
Prof. as. dr. Eliana Lacej
Prof. dr. Fatbardha Molla
Prof. as. dr. Elidiana Bashi
Prof. as. dr. Mirjam Dibra
Prof. as. dr. Brilanda Bushati
Prof. as. dr. Albana Boriçi
Prof. as.dr. Ardita Boriçi
Prof. as. dr. Nevila Mehmetaj
Prof. as. dr. Rrok Smajlaj
Dr. Bendis Kraja
Dr. Flora Gjoni
Dr. Erzen Koperaj
Dr. Ermira Alija
Dr. Isida Hoxha
Dr. Lindita Kazazi
Maxhid Cungu

BORDI ORGANIZATIV

Blendi Bushati
Profas.dr. Valbona Karakaçi
Prof.as.dr. Bresena Kopliku
Prof.as.dr. Zamira Shkreli
Dr. Erzen Koperaj
Dr. Ermira Alija
Dr. Isida Hoxha
Dr. Karmen Lazri
Msc. Rozafa Shpuza
Senad Xhexhovi